

Skrivelse om andraspråksperspektiv

Många är de tvåspråkiga eleverna i stockholmsskolorna. Inte alla har uppnått förstaspråksnivå. Jag ser att det finns en stor potential i högre måluppfyllelse i just denna grupp. För att nå goda resultat i skolan behöver ju dessa barn känna att de har positiva, höga förväntningar på sig. Framförallt från lärare och rektorer, men även från hela utbildningsväsendet som i formuleringar och prioriteringar sänder ut signaler som lätt uppfattas av andraspråksinlärarna. Till exempel kan man om förberedelseklasser skriva att barnen är nyanlända eller är på nybörjarnivå istället för att eleverna har bristande kunskaper i svenska. I "Den röda tråden" (Axelsson, 2002) anges hur ett språkutvecklingsperspektiv kan genomsyra en organisation. Hur ska språkutvecklingsperspektivet genomsyra den nya organisationen? Hur följs forskningen om andraspråksinlärning och tvåspråkighet?

Viktigt är också att inte glömma ämnet svenska som andraspråk då man till exempel anger kärnämnen. Ofta uppges i tjänsteutlåtanden ämnet svenska, men inte ämnet svenska som andraspråk. Båda är sedan 1995 likvärdiga. Båda är kärnämnen och behörighetsgivande till gymnasiet. Eleven läser det ena ämnet istället för det andra för att både svensk- och svenska som andraspråkselever ska få adekvat undervisning på rätt nivå. Det är en viktig signal för lärare och elever att inte osynliggöra ämnet svenska som andraspråk. T ex anges inte ämnet svenska som andraspråk under rubriken sommarskola s 49 i verksamhetsberättelsen, vilket jag tolkar som att man inte gav andraspråkseleverna chansen till högre måluppfyllelse.

I del 2 i verksamhetsberättelsen för 2006 anges på s 45 hur skolorna har arbetat med språkutveckling. Det är intressant och positiv läsning. I "Kvalitetsredovisning 2005/2006 för Stockholms stads utbildningsnämnds gymnasieskolor och gymnasiesärskolor" uppges också att man arbetar med språkutveckling (s 8). Man använder diagnostiska tester för att identifiera elever som är i behov av extra stöd. På s 18 i kvalitetsredovisningen anges att man använder stanine-skalan för att uppmärksamma elever i behov av stöd. Detta test är ju utformat för elever med svenska som modersmål. Vilket/vilka bedömningsmaterial används för att se andraspråks-elevernars utveckling och behov?

Nämnden har beslutat om en viktig lässatsning för år 1-3. Denna beskrivs bl annat på s 15 i verksamhetsplanen för 2007. Läsning ger en stor möjlighet för andraspråkselever att erövra språket och få ett rikt ordförråd, förutsatt att undervisningen bedrivs språkutvecklande.

Hur tar den tillsatta referensgruppen hänsyn till andraspråksperspektivet i lässatsningen?

Läsutvecklingsschemat, LUS, ska användas i alla stadens skolor för att följa upp läsförmågan. LUS är ett bra redskap, men inte helt okomplicerat i bedömningen av andraspråkselever. En andraspråkselev kanske lustläser/slukläser (punkt 18a), men förstår inte instruktioner (punkt 16). Här behöver det i stadens skolor finnas en samsyn i hur punkter ska bedömas. LUS anger elevens läsförmåga, men säger inget om barnets totala språkförmåga eller andraspråksstrategier, som ju är utgångspunkten för läsförmågan. Hur ska andraspråkselevernas språkutveckling årligen följas upp och dokumenteras?

Helen Törnqvist (c)